

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 9Co/972/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4114224951
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 05. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Marčeková
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2016:4114224951.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Marčekovej a členiek senátu Mgr. Ingrid Radošickej Vallovej a Mgr. Andrey Szombathovej-Polákovej, v právnej veci žalobcu: P. E., bytom V. T., V. XX, zast. Združením na ochranu finančného spotrebiteľa OFS, so sídlom Nitra, Petzwalova 12, IČO: 42 205 735, proti žalovanému: POHOTOVOSTĚ, s. r. o., so sídlom Bratislava, Pribinova 25, IČO: 35 807 598, o zrušenie rozhodcovského rozsudku, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Nitra zo dňa 13. júla 2015 č. k. 10C/180/2014-103 takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa **p o t v r d z u j e .**

Žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa rozhodol tak, že zrušil rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu zriadeného spoločnosťou Slovenská rozhodcovská, a. s. so sídlom Karloveské rameno 8, Bratislava, zo dňa 10. 07. 2014 pod sp. zn. SR 01608/2014. Žalobcovi náhradu trov konania nepriznal. Rozhodnutie odôvodnil ustanoveniami § 54b ods. 1, § 3 ods. 1, § 4 ods. 1, 2, § 40 ods. 1, 3, 4, § 41, § 43 ods. 1 zák. č. 244/2002 Z. z., § 52 ods. 1, 2, 3, 4, § 53 ods. 1, 2, 3, 5, § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka, čl. 6 ods. 1, čl. 2 písm. a), čl. 3 ods. 1, 3 Smernice Rady 93/13/EHS a vykonaným dokazovaním dospel k záveru, že dňa 04. 06. 2012 uzavrel žalobca ako dlžník so žalovaným ako veriteľom zmluvu o úvere, kde pri žalobcovi je uvedené IČO. Na jej základe mu poskytol úver v sume 3.500 eur, ktoré mal zaplatiť v 4 splátkach po 1.285 eur, celkovo mal zaplatiť čiastku 5.140 eur. Dlžník podpísal, že vyhlasuje, že bol oboznámený so všeobecnými podmienkami poskytnutia úveru, ktoré sú na zadnej strane zmluvy a nemá k nim žiadne výhrady. V ten istý deň podpísali účastníci rozhodcovskú zmluvu, kde sa dohodli, že všetky spory, ktoré vzniknú zo zmluvy o úvere, budú riešené Stálym rozhodcovským súdom alebo pred príslušným súdom SR, podľa toho, na ktorý súd podá žalobu žalujúca strana. Rozhodcu menuje rozhodcovský súd zo zoznamu rozhodcov vedeného Stálym rozhodcovským súdom. Žalobca bol do 08. 01. 2013 živnostníkom. Žalovaný podal dňa 25. 05. 2014 návrh na začatie rozhodcovského konania na Stály rozhodcovský súd v Bratislave a domáhal sa ním zaplata zmenky vystavenej žalovaným, ktorá bola vystavená vo forme blankozmenky, v ktorej nebola vyplnená zmenková suma, pričom zároveň pri jej vystavení uzavreli dohodu o vyplňovacom práve zmenky, na základe ktorej bol žalobca oprávnený doplniť do blankozmenky zmenkovú sumu a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy. Žiadal vydať rozhodcovský rozsudok, ktorým žiadal zaviazať žalovaného zaplatiť sumu 5.822,92 eura, zmenkový úrok vo výške 0,25% denne zo sumy 5.862,92 eura od 22. 03. 2014 do 20. 05. 2014 vo výške 864,78 eura, zo sumy 5.822,94 eura od 21. 05. 2014 do zaplata zmenky, zákonný úrok vo výške 6% ročne zo sumy 5.862,92 eura od 20. 05. 2014 vo výške 7,73 eura a 5.822,92 eura od 21. 05. 2014 do zaplata zmenky a trovy konania vo výške 1.285,11 eura. Na výzvu rozhodcovského súdu, aby sa vyjadril k žalobe, doručil rozhodcovskému súdu žalobca žalobnú odpoveď, v ktorej uviedol, že zmluvu o úvere bol dotlačený

podpísať žalovaným, v tom čase bol v psychickej a finančnej tiesni. Úverom bola prefinancovaná predošlá pôžička od žalovaného. Uviedol, že mu bolo povedané, že úver môže zobrať len na 4 mesiace. Všetko pri podpisovaní pripravených papierov zástupcom žalovaného sa udialo v rýchlosti, nepamätal si, že by bola spomenutá zmenka. Poukázal na nekalé praktiky žalovaného, zmluva obsahuje neprijateľné podmienky, poplatky, o ktorých nevedel. Uviedol, že úver žiadal ako fyzická osoba, preto by mal byť posudzovaný ako spotrebiteľ, a nie ako podnikateľský subjekt. Rozhodcovskú zmluvu musel podpísať, inak by úver nedostal. Namietal právomoc rozhodcovského súdu z dôvodu, že rozhodcovská zmluva je neprijateľná zmluvná podmienka. Nepripustnosť zmenky v spotrebiteľských právnych vzťahoch potvrdil aj zákonodarca prijatím zák. č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, v ktorej je zmenka zakázaná. Namietal aj výšku úroku 0,25% denne, čo je úžerný úrok. V spise rozhodcovského súdu sa nachádzala zmenka k úveru, podpísaná na sumu 5.862,92 eura a zmenkový úrok 0,25% denne od 22. 03. 2014. Dohoda o vyplňovanom práve zmenky nie je súčasťou spisu rozhodcovského súdu. Stály rozhodcovský súd vydal dňa 10. 07. 2014 rozsudok sp. zn. SR 01608/14, ktorým vyhovel návrhu navrhovateľa v plnom rozsahu tak, že umožnil žalovanú sumu splácať v splátkach po 400 eur. V odôvodnení rozsudku uviedol súd, že považoval žalobnú odpoveď za účelovú s cieľom vyhnúť sa plneniu zmluvne dohodnutých povinností, tvrdenia žalovaného neboli žiadnym spôsobom preukázané, a preto nebral na ne zreteľ. Súd posúdil zmluvný vzťah vzniknutý medzi účastníkmi konania za spotrebiteľský vzťah, na ktorý sa vzťahujú právne normy o spotrebiteľskom práve. K takémuto záveru súd dospel po vykonanom dokazovaní, pričom prihliadol najmä na výpoveď žalobcu, ale aj výpoveď svedka Q., ktorý potvrdil, že pri poskytnutí úveru neskúmal účel, na aký si klient úver berie, ale pokiaľ má klient živnostenský list, tak si vždy musí vziať úver ako podnikateľ, čo bolo aj v prípade žalobcu. Žalobcovi poskytol odporca tretí úver, teda podľa vyjadrenia svedka, už po prvom úvere neskúmal jeho platobnú schopnosť, ale vychádzal z dokladov, ktoré poskytol žalobca pri poskytnutí prvého úveru, a keďže tento vystupoval ako živnostník, tak si musel vziať úver ako podnikateľ bez ohľadu na účel úveru. Aj v tomto postupe žalovaného súd videl nekalú prax, nakoľko nepostupoval s odbornou starostlivosťou, ako mal podľa zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a neskúmal úverovú bonitu žalobcu. Tým, že mu poskytol úver ako podnikateľovi, chcel dosiahnuť nepochybne stav, kedy nebude zmluvu o úvere možné subsumovať pod normy ochrany spotrebiteľa, teda takýmto konaním v konečnom dôsledku obchádzal zákon. Rozhodcovská zmluva je neprijateľná, nebola spotrebiteľom osobitne vyjednaná a je dodávateľom pripravená ako súčasť vopred pripravených zmlúv, ktorého predmetom je primárne dohoda strán na poskytnutí úveru, a nie dojednanie rozhodcovskej zmluvy. Zmluvná podmienka núti spotrebiteľa neodvolateľne sa podrobiť rozhodcovskému konaniu vo všetkých prípadoch, ak sa dodávateľ bude voči spotrebiteľovi domáhať svojich práv pred rozhodcovským súdom, pokiaľ neodmietne dodávateľom pripravený návrh rozhodcovskej zmluvy. Okrem toho aj z výpovede svedka Q. vyplynulo, že podmienkou, aby klient získal úver bola skutočnosť, že musí podpísať všetky listiny predložené žalovaným, teda aj rozhodcovskú zmluvu, aj zmenku. Z takéhoto stavu súd dospel k záveru, že rozhodcovská zmluva postráda skutočnú vôľu žalobcu takúto zmluvu uzavrieť a nemal možnosť, pokiaľ chcel úver dostať, ju nepodpísať, a tak musel súhlasiť s tým, že prípadné spory vzniknuté zo zmluvy o úvere budú riešené buď rozhodcovským súdom, alebo všeobecným súdom v SR. V prípade, že súd dospeje k záveru, že nie je jasné, či bola zmluva uzavretá výlučne buď za osobným alebo za podnikateľským účelom, bude treba túto zmluvnú stranu považovať za spotrebiteľa, pokiaľ podnikateľský účel neprevažuje v celkovom kontexte zmluvy a to so zreteľom k súhrnu okolností a k posúdeniu objektívnych dôkazov, ktoré má k dispozícii.

Vykonaným dokazovaním mal súd preukázané, že účastníci konania uzavreli zmluvu o spotrebiteľskom úvere, táto zmluva má povahu spotrebiteľskej zmluvy s poukazom na ustanovenia § 52 ods. 1 a nasledujúce Občianskeho zákonníka, nejde o úverovú zmluvu podľa Obchodného zákonníka, nakoľko z okolností uzatvárania zmluvy a vzhľadom na výsledky vykonaného dokazovania je zrejmé, že žalovaný pri uzatváraní zmluvy označenej ako zmluva o úvere konal v rámci svojej podnikateľskej činnosti a zmluvu uzatvoril so žalobcom ako fyzickou osobou - nepodnikateľom, a teda na právny vzťah medzi účastníkmi sa aplikujú príslušné ustanovenia Zákona o spotrebiteľských úveroch a všeobecné ustanovenia Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách, ktoré majú kogentnú povahu a sú súčasťou obsahu záväzku bez ohľadu na dohodu strán. Podstatnou z hľadiska vyslovenia absolútnej neplatnosti rozhodcovskej zmluvy je skutočnosť, že táto podmienka nebola so spotrebiteľom individuálne dojednaná a celkom zjavne nemal spotrebiteľ reálnu možnosť obsah predloženej formulárovej zmluvy ovplyvniť, resp. niektoré zo zmluvných dojednaní vylúčiť. Predmetné zmluvy ako celok mohol žalobca len odmietnuť alebo sa podrobiť všetkým úverovým podmienkam, a teda aj rozhodcovskému konaniu. Doložka nebola dojednaná v čase vyššej bdelosti spotrebiteľa, ale na začiatku zmluvného vzťahu,

príčom spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán a je preto v zmysle ustanovení Občianskeho zákonníka neplatná. Je pritom logické, že voľba medzi rozhodcovským alebo súdnym konaním náleží predovšetkým dodávateľovi, ktorý je v danom prípade iniciátorom konania. Takéto dojednanie dosahuje intenzitu hrubého nepomeru práv a povinností v neprospech spotrebiteľa a je v rozpore s príslušnými ustanoveniami, najmä § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, ako aj v rozpore s ustanoveniami Smernice Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (ďalej len „smernica“). Absolútne neplatná neprijateľná rozhodcovská zmluva spôsobuje, že spotrebiteľ ňou nie je viazaný. Dojednanie rozhodcovskej zmluvy a následné konanie pred rozhodcom viedli vo svojich dôsledkoch k tomu, že spotrebiteľovi bola odopretá ochrana, ktorú mu poskytujú ustanovenia § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka a tiež Smernica Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách. O trovách konania rozhodol súd podľa § 142 ods. 1 OSP tak, že žalobcovi náhradu trov konania nepriznal, lebo ich nežiadal priznať.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa podal žalovaný v zákonom stanovenej lehote odvolanie, odôvodniac ho tým, že súd neúplne zistil skutkový stav veci, na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a napadnuté rozhodnutie vychádza z neprávneho právneho posúdenia veci. Žalovaný uzatvoril so žalobcom ako podnikateľom zmluvu o úvere, na základe čoho možno tvrdiť, že zmluva predstavuje obchodno-právny záväzkový vzťah, z ktorého vyplýva nemožnosť aplikácie Zákona o spotrebiteľskom úvere. Je nepochybné, že rozhodcovská zmluva, resp. doložka dohodnutá medzi žalobcom a žalovaným je tzv. nevýhradnou rozhodcovskou doložkou, nakoľko umožňuje každej zmluvnej strane domáhať sa ochrany svojich práv buď prostredníctvom rozhodcovského konania, alebo súdneho konania. Už len z tohto pohľadu rozhodcovská zmluva nevyžaduje od žalobcu, aby spory so žalovaným riešil výlučne v rozhodcovskom konaní. Platnosť právneho úkonu navyše treba hodnotiť v čase jeho uzavretia a bez hypotetického zvažovania okolností, ktoré môžu, ale nemusia nastať po jeho uzavretí. Dôležité je to, či doložka v čase jej uzavretia sama osebe umožňuje alebo neumožňuje spotrebiteľovi uskutočniť voľbu medzi súdom alebo alternatívnym riešením sporu. Nie je vôbec dôležité, čo sa môže stať v budúcnosti. Takýmto záverom nie je navyše vôbec dotknuté právne postavenie spotrebiteľa. Ten má predsa možnosť obrátiť skôr ako dodávateľ na všeobecný súd s nárokom z titulu porušenia jeho práv alebo má možnosť sa brániť v rozhodcovskom konaní. Poukázal na nález Ústavného súdu ČR sp. zn. I.ÚS 3227/07. Uviedol, že prijatie takejto argumentácie by znamenalo pre žalovaného len jediné, a to úplné znemožnenie využitia rozhodcovského konania pre žalovaného. Pritom je zrejmé, že z ustanovenia § 53 ods. 4 písm. r) OZ v žiadnom prípade nevyplýva úmysel zákonodarcu zakázať rozhodcovské konanie úplne, ale iba ho obmedziť. V danom prípade má rozhodcovské konanie plne oporu v Zákone o rozhodcovskom konaní, ktorý arbitrabilitu spotrebiteľských sporov nevyklučuje a nezakazuje. Prípustnosť rozhodcovského konania vyplýva aj z právnej úpravy týkajúcej sa spotrebiteľských úverov. Rovnaký záver vyplýva aj zo znenia aktuálne účinnej smernice č. 2005/48/ES o spotrebiteľskom úvere, ktorá zaväzuje členské štáty zabezpečiť primeraný a účinný postup na urovanie spotrebiteľských sporov, ktoré sa dotýkajú zmluvy o úvere. Zdôraznil, že platné a účinné ustanovenia týkajúce sa spotrebiteľských úverov sú vo vzťahu k právnej úprave spotrebiteľských zmlúv v Občianskom zákonníku nielen lex specialis, ale aj lex posterior, teda jednoznačne majú prednosť pri aplikácii. Prípustnosť rozhodcovského konania v spotrebiteľských sporoch vyplýva jednoznačne aj z odporúčania Komisie č. 98/257/ES o zásadách použiteľných na orgány zodpovedné za mimosúdne riešenie spotrebiteľských sporov a vyplýva aj zo súdnej judikatúry a odbornej literatúry. Medzi žalobcom a žalovaným bola v predmetnom prípade uzatvorená rozhodcovská zmluva, a to na samostatnom liste papiera a oddelene od samotnej zmluvy o úvere. Žalovaný má za to, že v danom prípade nedošlo k porušeniu ustanovenia § 17 zák. č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní, a teda k porušeniu zásady rovnosti účastníkov, o čom svedčí aj odôvodnenie rozsudku rozhodcovského súdu. Z uvedených dôvodov navrhol napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 221 ods. 1 písm. h) OSP zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného uviedol, že tým, že súd vypočul svedka, ktorý s ním uzatváral úverovú zmluvu, úplne zistil skutkový stav veci. Svedok jednoznačne vypovedal a potvrdil, že pokiaľ má klient IČO, tak môže vziať úver len ako živnostník, pričom účel úveru sa neskúma a že je to preto tak, lebo takéto sú pravidlá spoločnosti. Z tohto tvrdenia svedka jednoznačne vyplynulo, že žalovaný svojím postupom sleduje cieľ, aby mohol voči žiadateľovi úveru, pokiaľ je živnostníkom, použiť tvrdšie pravidlá a zákony, pričom bežný spotrebiteľ, za akého sa pokladá, ani len netuší, aký zámer žalovaný svojím konaním sleduje. Čo sa týka rozhodcovskej zmluvy, svedok iba potvrdil jeho tvrdenia, že ak chcel dostať úver, musel podpísať všetky predložené tlačivá, tieto tlačivá dodáva žalovaný, a

teda, ak chcel úver, musel podpísať i rozhodcovskú zmluvu. Pokladá za dostatočne preukázané, že rozhodcovská zmluva nebola jeho slobodná voľba a nebol o jej dôsledkoch nijako poučený, žalovaný nijakým spôsobom nepreukázal, že by mal možnosť voľby, svedok potvrdil, že nemal na výber, keď chcel úver, musel podpísať všetky tlačivá, ktoré mu boli žalovaným predložené, teda i rozhodcovskú zmluvu. Z uvedených dôvodov navrhol napadnutý rozsudok ako vecne a právne správny potvrdiť.

Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 OSP) preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 212 ods. 1 OSP bez nariadenia odvolacieho pojednávania a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné, preto rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 OSP potvrdil.

Žalobca sa podanou žalobou domáhal vydania rozhodnutia, ktorým by súd zrušil rozhodcovský rozsudok sp. zn. SR 01608/14, vydaný Stálym rozhodcovským súdom spoločnosti Slovenská rozhodcovská, a. s. zo dňa 10. 07. 2014, ktorým bola účastníkovi rozhodcovského konania uložená povinnosť zaplatiť sumu 6.695,43 eura spolu so zmenkovým úrokom vo výške 0,25% denne zo sumy 5.822,92 eura od 21. 05. 2014 až do zaplataenia, zákonným úrokom vo výške 6% p. a. zo sumy 5.822,92 eura od 21. 05. 2014 do zaplataenia a nahradiť trovy rozhodcovského konania vo výške 1.285,11 eura.

Podľa § 219 ods. 1 OSP odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Podľa § 219 ods. 2 OSP ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Odvolací súd po preskúmaní veci a konania, ktoré mu predchádzalo, dospel k záveru, že súd prvého stupňa riadne zistil skutkový stav veci a vec správne právne posúdil, preto odvolací súd napadnutý rozsudok podľa § 219 ods. 1 OSP ako vecne správny potvrdil, a keďže s odôvodnením napadnutého rozhodnutia sa stotožňuje, na tieto v zmysle ustanovenia § 219 ods. 2 OSP odkazuje. Vzhľadom k tomu, že odvolací súd je rozsahom a dôvodmi odvolania viazaný, pri posudzovaní danej veci sa zaoberal len námietkami žalovaného uvedenými v odvolaní a na potvrdenie záverov súdu prvého stupňa, k dôvodom odvolania žalovaného odvolací súd dodáva, že žalovaný v odvolaní neuvádza žiadne nové, pre posúdenie veci rozhodné skutočnosti, pričom súd prvého stupňa sa s argumentáciou žalovaného dostatočne vysporiadal a v rozhodnutí dal odpovede na všetky pre posúdenie veci podstatné argumenty. Vyporiadal sa aj s otázkou, prečo napriek tomu, že žalovaný uzatvoril so žalobcom zmluvu o úvere v čase, keď bol živnostníkom, ide o spotrebiteľský vzťah a na daný vzťah je možné aplikovať Zákon o spotrebiteľskom úvere a ustanovenia Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách a tiež aj s otázkou neplatnosti rozhodcovskej zmluvy. Najvyšší súd už vo svojich rozhodnutiach vyslovil záver, že súd môže pristúpiť k riešeniu otázky platnosti rozhodcovskej doložky alebo zmluvy nielen v exekučnom konaní (napríklad v súvislosti s posudzovaním, či rozhodcovský rozsudok je alebo nie je vykonateľný exekučný titul), ale aj v iných konaniach (viď uznesenie Najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 27/2011). Z uvedených dôvodov sa odvolací súd plne stotožňuje so závermi súdu prvého stupňa aj v týchto pre vec podstatných otázkach a poukazuje na ne.

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 OSP a v odvolacom konaní úspešnému žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, pretože ich priznať nežiadal.

Toto rozhodnutie bolo v senáte prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.